

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поводиноке число по 10 сотаків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових посальмі М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских св'ят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в пасажі
Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламація лише неопечатані
є вільні від п'ята. — Оповіді
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки

Ще про долю народних учителів.

Коли межі посланими, які на учительським вічу у Львові промовляли до 10 тисячного здвигу, станув і молодий посол гр. Бадені та зачав свою бесіду від привіту до сих многочисленних зборів, з яких — як додав — бодай чи не скільки лишилось дома, то зібрані на салі учителів кликнули голосом: „ми в ту всі“.

На жаль помилились учителі а ледви, чи помилив ся гр. Бадені. Приїхали справді сі галицькі голодарі, але не всі, бо що найменше одна чверть залишилась дома і то не ізза недостатку солідарности а ізза тяжких недуг спричинених саме завдяки нашим прошенням і непрошенням опікунам.

Сі не прибули, бо мабуть готовлять ся на інше віче перед Того, котрий, — як голосить св. писмо — вимірює рівню справедливості поза тим туземним життям.

Не прибули, бо не в силі двинути ся з постелі. Їх прибила, приковала до постелі довга-предовга недуга заморення. Они не змогли загостити до Львова на віче, бо їм голод і холод відобрали останки сил і спромогу прибути на се здвигове віче.

Не прибули на віче і сі, котрим не стало гроша не лише покладного а також і кредиту, а вистарчає один факт, де учительська сила, іменована в серпні, обняла посаду в вересні а доси не одержала платні і не мала за що приїхати, бо вже мабуть всі вчителі понали в сумнів, чи одержать зворот своїх грошей, і не хотіли тепер позичити на подорож до Львова на віче.

Так то опікують ся шкільні органи народним учительством, яке вже вперших початках своєї праці є засуджене на голодову, повільну загибель.

Сей факт не є відкормлений, бо таке водить ся майже правильно, що новоіменовані сили одержують платню доперва по кількох місяцях праці. Із сего скористують звичайно

провінціональні жидки, які дуже радо починають таким учителям гроші, дякують на виплату м'ябл, причім обчислюють собі до неба о пімсту визнаючи, високу лихву.

В той спосіб видає молодий учитель чи учителька вже в перших початках в руки лихварів, звідки вже не годе не раз і ціле своє життя висвободитись, завдяки повільности шкільних властей.

А нехай би так учитель спізнав ся бодай один місяць із виробленням зачеркненого матеріалу, бодай чи не опинив би ся зараз на зеленій паші.

І нехай серед таких обставин заохочує п. к. інспектор молодого учителя до ревної і витревалі праці серед голоду і холоду!

Дивуватись лише можна, що учителі помімо так мало і лихої винагороди працюють з пожертвоуванням і посвятою своїх сил.

З так великого здвигу може кождий зрозуміти, що не розкіш а дійсна розпука серед мениносимих обставин життєвих зігнала до Львова на віче усіх, без різниці народних і партійних пересвідчень.

По тім вічу кождий і найбільший противник приневолений пригадати ся, що нужда усіх сюди зігнала, нужда, якій належало би зарадити.

Непроглядні ряди учителів заповнили по берегах величезну салю „Спортові палати“ і єї подвір'я та від цих неприбувших наспіли цілі списи телеграм і листів, які, колиб зложив і випеч-тав, то они змістом перелякали б і старого Данта.

На вічу, яке мало до розпорядимости лише півтора години часу, промовляло двоє референтів а то п. Смуліковський про матеріальну нужду галицького учительства, а п. Власівичук про службову прагматіку.

Оба референти обмежились до minimum із своїми рефератами і коротко (ізза недостатку часу) а досадно, хоча ні з половини не пересадно зобразили невідрадне пол-жене народного шкільництва взагалі і подали прикінці своїх рефератів знані вже з часописи

резолуції, які народне учительство прийняло одностайно.

Щоб не повторювати про зміст і хід віча позволю собі пояснити сю незавидну долю учительства з вишого боку, а спонукують мене численні голоси панів урядників ізза зеленого стола, що учитель має дешевше мешкання і паливо, і через те вже їх положення часто дуже дорівнює платні урядника XI, X, а навіть IX. ра. гр.

„Учитель на селі, то пав“, шкода, що не пан над панами!!!

Сих панів ізза зеленого стола коле, що учитель має мешкання і паливо. Сего ніхто не може заперечити, що оплата на мешкання і паливо забирає учительську велику силу гроша та за те треба взяти під здорову розвагу се „мешкання“.

Передусім велика скількість учителів приневолена працювати по містах, де, як кождому звісно, дорожня не має границь а платня таких учителів приневолює їх наймати собі мешкання як найгірші, в яких ніколи світло сонця не загляне, а коли бодай про людське око найме собі хату з найкращими вигодами, тоді у тій хаті загостить і розпановить ся голод і холод, який є протяжним, повільним сконом, що приготує вже в молодім організмі учителя місце для гру злавки.

А чи в підміських селах краще.

Справді тут шкода перекопувати, бо „Wer den Dichter will verstehen, muss in Dichters Lande gehen“.

Селянин підміський не винаймає хати учителям на мешкання, як дехто говорить, за дешеві гроші а жадає байонської суми, вистарчить сказати, що за погану халабуду о двох вікнах, а ще більше о провінних стінах дамагає ся від учителя в підльвівським селі місячно по 20 К, а коли учитель здивований скаже, що се за багато, господар обурений підповість:

„То обійде ся. Я забю вікна, і буду в тій хаті тримати дві корови, з яких за молоко буду мати більше“.

А жити в підміських селах прямо немо

жливо. Селянин волить все продати хочби дешевше в місті, чим бути се в селі. Через те учитель приневолений плати за життєвостію до міста, бо в селі не докупить ся. Ось сям зависникам рай учителя на селі!

Та перейдім далі села, в яких учитель має „мешкання“ і пригляньмо ся сям палатам. Тут перед усім належить звернути увагу на се, що управителі шкіл мають при школах мешкання, натомість інші учительські сили приневолени наймати собі хати у селян. Сі хати! се прямо пародія хати, одно або найбільше два вікна о чогирах або в найлучшій разі шести шибках, яких площа не перевищує величини 4 dm², а бувають такі, що ледво можна руку перекинути скрізь ціле вікно, яке від збудовання хати не було ще відчинюване і не дасть ся відчинити. У хаті нерівна, вогка долівка, Бог знає, з якого румовища.

Кагла пч, престарезна, а консервативний господар-селянин і думати не хоче, щоби їх переставити і бодай в часті зблизити до культурної.

Се „мешкання“ учителів, за яке треба платити не, аз половину своєї платні, бо лишого селянина не може збудувати, не маючи сиромого обрати ще більшої оплати від бідного учителя. Про „паливо“ і „світло“ не можуть такі учителі і мріти. Світло мають скрізь стіни хати, а паливо купив би, та нема де зложити. Чи знають про се панове за зелених столів?

Ще осталося обговорити управителів шкіл. Сі мають мешкання при школі. „Що, сльві сі, що се мають мешкання при школі, они нічого за се не платять та ще й паливо мають“ — так дуже часто говорять посторонні люди. Отже на те належить подати пояснене, що паливо належить ся для школи, а не для приватного ужитку управителя і лише до рідких случаїв належать такі виїмки, де управителеви школи вільно користати з дров, призначених для шкільного будинку. Щоби хоч з птичого лету придивитись сям нужденим халабудам, котрі у нас в Галичині називають ся школами та учительськими „мешканнями“, вистарчає подати для типового першовзору

Ант. П. Чехов.

Злий хлопець.

Іван Іванович Лапкін, молодий чоловік милої поверховности, і Анна Семеновна Замблїчка з задертим носиком, спустились в діл по крутім березі, та сіла на лавочці Лавочка стояла при самій воді, між густими корчами молодих верб. Чудове місце! Сіли ви тут і ви укриті перед світом — видять вас лише риби і павуки плавають, що лискавицею бігають по воді. Молоді люди були уоружені удочками, сачками, баньками з червами та іншими риболовними приладами. Усівши, они забрали ся зараз до ловлі риб.

— Я рад, що ми, вкінці, самі, — почав Лапкін, оглядаючи ся. — Я хочу сказати вам багато, Анно Семеновна... Дуже багато... Коли я побачив вас перший раз... У вас ключ... Я зрозумів тоді, на що я живу, зрозумів, де мій кумир, якому я обов'язаний посвятити своє чесне, труляще життя... Се, здає ся, більша риба... ключ... Побачивши вас, я полюбив вперше, полюбив пристрасно! Підождіть, не тягніть... нехай ліше засилить ся...

Скажіть мені, моя дорога, закликаю вас чи можу я числити — не на взаїмність, ні!

сега я не варт, я не сьмію навіть про се подумати, — чи можу я числити на... Тягніть!

Анна Семеновна підняла в гору руку з удлищем і крикнула. В воздусі блиснула сріблито-зелена рибка.

— Боже мій, окунь! Ай, ах... Скорше! Урвав ся!

Окунь вирвав ся з гачка, поскакав по траві до рідного елементу і шубов'єть у воду.

В погоні за рибкою Лапкін, замість риби, якось так ненадійно вхопив руку Анни Семеновної, ненадійно притиснув її до уст... Она пручала ся, але вже було пізно: уста ненадійно зляпи ся в поцілуй. Оно вийшло якось так ненадійно. За поцілуєм слідував другий поцілуй, описля клятьби, завірювання... Щасливі хвили! Впрочім, в тім земнім життю нема ні чого абсолютно щасливого. Щасливе носить звичайно само в собі отрую, або затроює ся чим небудь із вні. Так і сям разом. Коли молоді люди цілували ся, нараз проріс ся сьміх. Они поглянули на ріку і обомліли: в воді по поя: стояв нагий хлопець. Се був Коля, ученик гімназії, брат Анни Семеновної. Він стояв у воді, глядя на молодих людей і злобно усьміхав ся.

— А... а... ви цілуєте ся? — сказав він.

— А, гарно! Я скажу мамі.

— Надію ся, що ви, як чесний чоловік, пробормотів Лапкін, паленючи. — Підглядати підло, а доносити вишко, підло і мерзенно... Думаю, що ви як чесний і благородний чоловік...

— Дайте рубля, тоді не скажу! — сказав благородний чоловік. — Інакше скажу.

Лапкін виїняв з кишені рубль і подав его Колю. Сей стиснув рубль в мокрім кулаці, свиснув і поплив. А молоді люди сям разом вже більше не цілували ся.

На другий день привіз Лапкін Колю з міста краски і мячик, а сестра подарувала ему всі свої коробочки з пігулок. Описля прийшло ся подарувати і спинки від сорочки з собачими мордочками. Злому хлопцеві, очевидно все те дуже подобало ся і щоби дістати ще більше, почав підглядати. Куди Лапкін з Анною Семеновною, туди і він. Ні на хвилину не лишає їх самих.

— Підляка — скреготів зубами Лапкін. Такий малий, а такий великий підляка! Що з него далше буде?

Цей червень Коля не давав жити бідним залюбленим. Він грозив доносом, підглядав і жадав дарунків; і ему все було мало а вкінці почав він вже говорити про годинник. І щож? Довело ся обіцати також годинник.

Якось раз за обідом, коли подали бішкоти, він нараз зареготав ся, підморгнув одним оком і запитав Лапкіна:

— Сказати? Га?

Лапкін страшно почервонів і гриз замість бішкота серветку. Анна Семеновна скочила з поза стола і утікла в другу кімнату.

І в таким положенні находили ся молоді люди до кінця серпня, до того самого дня, коли на кінець Лапкін заручив ся з Анною Семеновною. О який щасливий був сей день! Коли говорив з родичами судженої і одержав згоду, побіг Лапкін передовсім в сад і почав шукати Колю. Я: лише найшов его, то мало не заплакав з одушевлення і вхопив злого хлопця за ухо. П бігла Анна Семеновна, яка також шукала Колю, і вхопила за друге ухо. І треба було бачити, яка розкіш малювала ся на ликах залюблених, коли Коля плакав і молив їх:

— Миленькі, солоденькі, голубчики, не буду! Ай, ай, простіть!

І описля они обоє признавали ся, що за цілий час, як були влюблені одно в друге, они ані разу не знали такого щастя, такої захоплюючої розкоші, як в ті хвили, коли тягнули злого хлопця за уші.

Переклав **

кілька з тих, шкода лише, що не можу на разі служити фотографічними знімками, а тоді не здавалось би, що се пустомельство. При нагоді не пожалую стратити часу і грошей, позичу і пришлю*) Світлій Редакції знімки, яко доказ, що правду говорю.

В багато селех є старі дяківки, в яких колись то учили дяки по кільканайцятро дітей. При тих школах мешкали в алькірах дяки і добре їм було.

Та нині задля приросту молодіжки учитель приневолений цілий день рано і по полудні а крім сего і вечер учати по 70 і більше дітей, а сам в родині мешкає в тім колишнім алькірі. Чи вигідне таке життя учителя, чи вигідно може бути наука в школі, в якій побіч виховує ся немовлята?

Промисловий закон заборонює мешкати купцям суміжно при склепах, а ремісникам в робітнях. А нема закону, який би не позволив мешкати учителям в такім алькірі, де єго діти є наражені на всякі зарази із школи а шкільні знов від єго дому.

Бувають і такі школи, де учителька мешкає, рано і по полудні вчить, в полудне варить їсти а в ночі в тій самій комнаті вчує. Є і такі школи, в яких мешкане таке, що в нім ліжко не змістять ся (Губанок К. Угнова). Чи не є се хлівець для кріпиків? В селі Л. стоїть школа під горбком, з якого на весну і по зливі пливе вода струями аж скрізь вікна хати, а гриб знищив усі стіни і здоров'я молодого учителя. В С. можна стіну недавно збудованої школи а знищеної грибом, пробити на скрізь рукою без яких небудь приладів. Там „мешкає“ управитель! При сій школі найнято стару хату, з малими віконцями, по підпирано двигарами і там вчить ся молодіж, а побіч в снігах, перероблених на комнату, мешкає учитель, бо нігде в тім селі хати в нас нема.

Дуже часто чую від товаришів, що тут або там занедужав учитель або учителька для недостаті палива в школі. А кілько то попри те вмирає і дітей із простуди в школі?

А коли учителя звизитує інспектор і застане у дітей невироблене, негарне письмо, то не входить в те, що се писано тоді, коли в шкільній комнаті було тепло але понижше 0° або що найбільше + 4°.

В інших краях і державах давно з таких будинків шкільних і сліду не стало а на їх місці побудовано би нові гарні і здорові. А в нас дають учителям сю нужденну халабуду а ще нужденнішу платню, при якій заморять себе і вже по кількох літах дістає сухоти, якими, стикаючись з молодіжкою, стає осередком загальної зарази.

Для зазначення великого контрасту гігієни вкажу, що я бачив, як у місті сидить собі молодий ще пан урядник в дуже просторій, добре опаленій комнаті сам оден і урядув, а в школі: В комнаті о половину меншій і низькій від тамтої, стоїть учитель на погивилій підлозі, а перед ним 70 дітей сидять в лавках і так вчить, а они вчать ся, розуміє ся, серед нестерпимо душноі отруйної задухи. Там півдурених своїм власним віддиханем побирає науку 70 дітей або і більше!

І серед таких страшних обставин може учитель похвалитись видатною працею, якої недостатку дуже часто єму закидають єго зверхні власті.

Нам кидають різні благородні кличі, настраюють нас, чи Русинів чи то Поляків, на патріотичну вуту різні люди, які хочуть нас в сей спосіб задурманити, щоби або нас відвести від слухних наших домагань, або по наших хребтах здобути собі славу. Та вже нам сего досить. Ми дозріли вже на стілько, щоби нам самим станути рішучо в обороні наших прав і видвинути ся з пониження і недолі.

Попри резолюції, які віче ухвалило, я поставив би, щоби в інтересі нашої молодіжки звертано при будованю нових шкіл увагу на здоровню гігієнічну сторону шкільних будинків, вибираючи під них відповідне місце і плян будинку, в яким учитель ціле життя своє працює, а молодіж переживає свої шкільні літа.

А тим всім, котрим завидні наші „мешканя“ — я думаю, що не буду против гадки моїх товаришів, коли скажу, що ми радо відступимо наші халабуду в обмін за відповідну платню після наших бажань.

Народний учитель.

*) Дуже просимо. — Ред.

Кілька заміток про нашу католицьку пресу і 12 способів підпомагання католицької преси.

(Конець).

Тому обов'язком кожного католика Русина а передовсім клиру буде, виступити до борби спільного нам всім ворога. Виступаймо до борби зорганізовані в товариства. Досить вже пивок ссе ваш народний і так вже не здоровий організм. Ми повинні викинути отруу, яку влила в народ ворожа віра преса, а влити цілючого ліку на наболілі рани; лік виготує рани і приведе до здоров'я слабкий народний організм а ліком сям є скільна руска католицька преса. Викинути з поміж нашого народу ворожу Церкві пресу і заступити її католицькою пресою повинно бути нашою найпершою роботою на яких 10—15 літ.

Як се робити?

Домінік Дітріх оо. Прем. подає ось ті способи священикови німецькому, після яких він має нищити ворожу а спомагати і ширити католицьку пресу. Ти правила я хочу розтягнути на всіх і світських і духовних. На всіх тяжить той сам обов'язок, бо той самий спільний всім ворог.

Правило 1. Спомагай духово якусь католицьку часопис. — Та спільна духовна праця буде полягати на тім, що будемо доносити про всі найновіші і займаючі події якогось місця до своєї католицької часописи і то як можливо найскорше і безуслівно правдиві. Таке повідомлене часописи про найновіші і займаючі події має бути наша духовна спомагаюча праця а то списувати всякі цікаві речі що до штуки, історії, переказів і звичаїв місцевих і доносити про се до своєї часописи, а так постійований матеріал оповіщенням єго в часописі стане власністю всіх.

Правило 2. Основу стоваришення (на лад Piusverein-y. — Найбільше успішним середником в поборюваню злої преси а в розширюваню доброї буде основане місцевого товариства на вір німецьких Piusverein-ів. Місцевий парох, учитель, чи який инший інтелігентний чоловік повинен вибрати до сеї праці людей метких, як з поміж молодих, так і старших, з поміж мужчин і женщин. З поміж тих вибрати десятичників і десятичок визначити їм мале місце ділянка пр. одну улицу або і менше 6—10 хат; в місті можна призначити кількох десятичників і десятичок на одну ділянку; в той спосіб заставивши сїть на ціле село, місто, чи околицю можна буде викоренити злі часописи і книжки а на їх місце внести добрі.

Правило 3. Проповідуй часто о небезпечі і злім впливі недоброї преси а з другої сторони о благороднім діланю доброї преси; пропагуй і основу товариства ширення католицької преси (на вір Piusverein-ів в церкві, в школі і на різних товариських сходинах взагалі всюди, де лиш можна.

Правило 4. Передплачуй сам кат. часописи і заохочуй других до того.

Правило 5. По перечитаню не лишай часописи дома, щоби її миши гризли, але роздавай читати поміж біднішій родини і то систематично.

Правило 6. Звертай бачну увагу на розширенє католицької преси по прилюдних льокалях, каварнях, реставраціях. Неоден властитель каварні хоч би і сам був ліберал, то на часте запитаня гостей, чому нема католицької преси, буде приневолений вкінці постаратись о якусь католицьку часопис. А в той спосіб і деякі гості привичають ся читати католицьку пресу а слабодухи заохочені добрим приміром будуть потім і самі домагати ся католицької преси по прилюдних льокалях. Так само домагай ся католицької преси всюди на двірках зелізниці, трафіках, фриз-єрських закладах.

Правило 7. В часі подорожжя і прогулок поклади собі правило: в кожнім заїзді домі, скоро лиш там заїдеш, домагати ся католицької преси, а коли її нема, вискажи своє здивованє, а навіть коли би се було можливе, забирай деінде.

Правило 8. Старай ся, щоби люди в давнім місці читали лиш добрі і пожиточні книжки і часописи. Люди звичайно є легкодушні у виборі лектури; читають, що їм попаде під руку. Задачею отже твоєю буде, подати здорову поживу для своїх чи то парохіян, чи сїм мешкаючих селян або міщан.

Правило 9. Головну увагу повинен

кожний звернути на се, щоби католицькі часописи мали як найбільше добре платних анонсів. Знаємо є річю, що нині ніяка часопис не може удержатись лиш передплатаю. Часті дивенікарські кошти при видаваню усіх значних часописів європейських покривають анонси і то в такім розмірі: $\frac{2}{3}$ з анонсів а $\frac{1}{3}$ з передплати. Анонси прим. св'ятого числа „N. fr. Presse“ в 1910 р. принесли 60.000 K одно число. Тому, єсли хочемо, щоби якась католицька часопис могла мати сталу матеріальну забезпечку і тому через то правильно виходила без ніяких перестанків, то треба постаратись для неї як найбільше чистити добре платних анонсів. А то можемо зробити в слідуєчий спосіб: а) при купні чи то приватнім, чи для Церкви, чи для якогось закладу, чи товариства, покликуй ся на анонси в католицьких часописах; скажи купцеві, що ти тому як раз до него приходиш, бо він анонсував ся в тій а в тій католицькій часописі; б) ніколи не плати більшої суми грошей за закупівлю річей, не пригадавши фірмі, що ти свої дальші замовлення зробив зависимі від того, що фірма буде анонсуватись в твоїй католицькій часописі; в) вимагай від кожного агента сей час, як вступити в твою хату заперевення на цілоріччє або на якийсь довгий час анонсуванє єго фірми в католицькій часописі. Агента, котрий не міг би дати такого заперевення, засадничо віддади; г) заохочуй, щоби і инші купці, крамарі то само робили з різного рода агентами; г) перед замовленням товарів вже при прошеню каталогоу укажи фірму, в яких часописах католицьких, она анонсує ся і (коли она досі не анонсувалась в жадній католицькій часописі) поступи відповідно, або скажи, щоби анонсував ся в католицькій часописі, або не бери товарів і зазнач, чому се робиш; д) заяви своє признанє і вдоволєнє при купні з того, що ти тишиш ся, що фірма все оголошує в католицькій часописі, або вислови своє здивованє, що так рідко анонсує ся. Треба поступати так різнорічно послідовно а коли би всі свідомі католики-Русини так поступали, то наші католицькі часописи не бідували би так, як тепер бідують — виходили би частіше і в більшій обемі і ліпше редаговані. Ми нераз критикуємо і нарікаємо на наші католицькі часописи, а чи робимо ми то, що могли би зробити для їх піддержки. Они борють ся з нуждою матеріальною а ми критикуємо і нарікаємо.

Правило 10. Коли, котра католицька часопис зробить якусь похибку, то не гана єго зараз за се прилюдно, але в приватній дорозі. А вже, щоби себе взаїмно католицькі часописи плюгавили о сїм і бесіди не може бути.

Правило 11. Вискажи редакторові своє признанє за добру статтю, бо таке признанє бодить єго, не раз дуже нещасливого чоловіка. Найліпше признанє окажеш редакторові, коли можеш грошевою підмогою.

Правило 12. Згадай в годині смерті, що католицька преса повинна нині зводити найтяжшу борбу з так могутною ворожою пресою і зроби на католицьку пресу якийсь легат на руки якогось товариства.

Ч. Т.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

Новостию дня є змаганє російського міністра заграничних справ Сазонова погостити Туреччину і Італію. Се змаганє не принесе однак бажаного успіху, бо Турки за ніяку ціну не хотять згодити ся на признанє Триполісу і Кириняйки італійською власністю, а знова Італії кладуть се признанє як *conditio sine qua non*. Італія не цофне своїх умовів не лиш в державних зглядів; не менше мусять італійські державники числити ся з настроєм населення. А сей настрої знаменито характеризують ось такі факти, нотовані часописами: У Фльоренції уладжено вчєра вечером демонстрацію особливого рода, іменню зривано таблиці з дотеперішними назвами улиц а пом'януто нові таблиці з написами: Бенґазі, Анзізара і инших місцевих в Триполітанії. Рівночасно уладжено до посади міста петицію з просьбою о удержанє сих нових

назв улиц. Другий факт: Італійська печать розписує ся тепер в квестіі караня Арабів-зрадників. Розстрілювати, вішати чи гільотинувати? Справа важна, бо після вірвань могометанців чоловік вбитий на війні йде до раю. Завдяки сій вірі Араби сьміло наставляють свою грудь. Щоби остудити запал Арабів до смерті, рішили ся Італії скористати з російської системи — шибениці. Тисячі Арабів повисло на страчку і дієсно число зрадників зменшилось, але лиш позірно. Бо пєрвавом викинули Араби немилосердно Італійців, завівши їх на бездорожжє і привівши до величезних втрат. Видно, не лякають ся Араби й шибениці, бо для повішених ворота раю Могомета стоють також отвором. Коли тіло не є ушкоджене, коли жадної частинки тіла не хабує, єма причини до страху.

Отже російська система завела. Італії оглянули ся за новим средством, успішнішим до караня „зрадників“. Сей спосіб найшли Італії у своїх однородців-Французів. Французи „цивілізуючи“ Туніс послугували ся гільотиною і се дало невичайний вислід. Своє як стятих по екзекуції бігли на кладовище, розкопували могили і пришивали відгати голви до туловища. А коли своїмкам не удало ся сего довершити — наступала страшна розпука... О скілько удало ся пришати голови, рий не був для погашеного від гільотини замкнений.

Італійська печать з запалом зажадала від правительства, щоби зробило ужиток а гільотини. Клич: „проч з шибеницею — хай живе гільотина!“ проносять ся по цілій італійській печаті на сором і ганьбу європейській культурі і цивілізації.

Але всеж таки є се вислів загальної опії. І в таку пору Італія не посьміла би вперечи ся панованю над Триполіссом і Киринякою. Тому захода Сазонова остануть без успіху.

З боля бою. „Corriere d'Italia“ доносить, що між Арабами і Турками наступив розлом, бо Араби не хотять(?) вювати проти Італійців. Зноваж до Каргороду наспіла вістка, що шеїк племені Сенузі прокламував св'яту війну проти Італійців.

Ворохобня в Китаю. З Пекіну доносять до Лондона: Оноді ввечером кружляла ту поголошка, що в цїсарській палаті хотіли отруїти цїсарєву-вдовицю, яка однак ще в час дізнала ся про плянований замах і не приймає ніякої поживи, лиш з рук відданої собі служби. Кільканайцятьох людей з палатної служби уязнено.

Дальше доносять до льондонських дивників, що др. Сунятсен вислав до престолоу телеґраму, в якій заявляє, що бажає зречи ся президентури в хосен Юаншїкая, який та кож в рядах ворохобників має багато прихильників.

Про замах на Юаншїкаю, про що ми вчєра доносили, пише „Frankf. Ztg.“ в дописи з Пекіну, що є річю непевною, чи виконник замаху на Юаншїкаю, Китаєць, прилично одягнений, є ворохобником, чи може одним з племені Манджу, недоволеним з політики Юаншїкаю. Трох спійманих підчас замаху на Юаншїкаю повисено. Юаншїкаю одержав зі всіх сторін желаня, також від посольств.

В Тєнгчу біля Чіфу висіло на сушу 300 ворохобників і заняло місто. З провинції Го-нан, особливе з Чєнгвау доносять про поважні заворушеня, так само з Тєнтсіню.

Зїзд дипломатів. „Neie Freie Presse“ доносить про зїзд секретаря стану заграничних справ Кідерлен-Вєхтера з італійським міністром заграничних справ Сан Джуліаном в дни 20. сїчня в Римі.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Бого-явленіє; римо-кат.: Ферданада. — В суботу: руско-кат.: Собор св. Івана К.; римо-кат.: Фабіана і С.

...Завтра рано
Заревуть дзвінниці
В Україні, завтра рано
До церкви молити ся
Підуть люди...

Т. Шевченко.

Завтра рано згомонить соборна Україна на всіх землях широкого світа Христови „крестившому ся в Йордані“ величній гимн радості.

В Йорданських торжествах на нашіх

Руси є багато своєобразного, а при тім порівняно гарного. Чи буде се торжество по селах над ріками, із хрестами з леду, чи св'ячене води в полонках, чи св'ячене води в колодязі, чи вкінці в нарочно уставлених посудинах коло керниць — торжество се робить могутче вражіння. Се признають і чужинці, яким доводиться бути в Іорданському водосвятті. Може се не випадкове, що достойний гість, саксонський князь О. Міке вже в друге брати ме участь в нашій релігійній торжестві; не випадкове і те, що польське населення міст радо бере участь в св'яті Іордану, вважаючи єго навіть по часті своїм. А вже хто почував себе Русиним, відчував завітні дні велич і красу нашого обряду в повнім маєстаті. Христос, крестившийся в Іордані, що лучить завітнішого дня символом крещення, наче благословить рускому народові в єго тяжкій борбі за релігійне і національно-культурне єство. Співшиж радо, безталанна Україно, на торжество крещення Божого Сина, бо в ній наша надія, поміч і радість.

— **Реклямова телеграма.** „Прик. Русь“ (число 670) мистить на самім чолі числа, тож друкують таку телеграму: „Студента Колдру перепроваджено в кайданах з горлицького арешту до Ясла.“ — Натягач читач думати буде, що шумна телеграма про студ. Колдру подиктована болем над долею „невинного ягняти“ чи вкінці „героя“. Таке бодай вражіння родить ся із співчуття над політичними переступниками, хоч би й в ворожого табору. Однак ту маємо до діла з завоєваним вереском про мартирологію далеко не чистої справи. Студент Колдра не від нині веде царськву агітацію на межах західної Галичини між Лемками. Єго агітація посувала ся так далеко, що ніяка упорядкована держава не стерпіла би чогось подібного. Для темних Лемків спроваджує він св'ятліні образи великих російських державних подій, воєн і тощо. З одушевленим поширює симпатію до „державної Русь“, яка має визволити „подлясьм Русь“ з „австрійсько-польського ґра“. Не дивнож проте, що до такого „апостола“ взяли ся власти енергійніше. І найцікавіше в сій справі не арештоване Колдри, а реклама єго „Прик. Русью“ перед російськими хлібодавцями. Гр. Бобринський буде мати над чим плакати.

— **Мнополю сїрників** робить для правительства вельми значні труднощі, однак всеж таки зачали ся відповідні заходи до усунення всіх цих труднощів. Передісім сунути заборони з днем 1. січня уживання білого фосфору до виробу сїрників в Австрії, підтято єство менших фабрик, що ще й доси виробляли сїрники з білого фосфору, які мусять тепер, або придумувати нові методи виробу, або просто звинити цілий інтерес. Правительство посилило сим підприємствам з помічю в той спосіб, що по довгих переговорах рішено оснувати відповідне акційне товариство, в яке згодило ся правительство вложити свою пайку в сумі 600 до 700 тисяч корон, а 4 головні австрійські банки обіцяли свою поміч і рішві підлиги для досередного підприємства.

Тож коли вже прийде до удержавлення сїрничного промислу, вийде зосереднене єго в єден державі; правительство буде переговорювати і годити ся з одною організацією, а не з поодинокими, нераз дрібними підприємствами. До сего часу 6 великих австрійських фабрик приступило до картелю (Fürstg. Schüttenhofen, Rajazzi, Deutsch Landsberg, Union Linz і інші). Продажу їх продуктів буде полагоджувати банк кравей, що приступив до спілки із значним уділом. Сей картель п. н. „Сольо“ виробляє річно около 80 мільонів сїрників — отже 70% всієї продукції в Австрії з числом фабрик около 40, в яких знаходиться заняті по 20—100 робітників. Введення сїрничного монополю, се є удержавлене картелю має послідувати рівночасно в Австрії і Угорщині, та мабуть не так ще скоро.

— **З Різдвяних звіщаїв.** Із міста Снятина доносять нам, що там є гарний звичай на св. Вечер обмінювання вечерою межі міщанами обох обрядів. Снятинські латинники (до недавна ще Русини, тепер переважно польщаки) ся і переважно уживають в дома латинської руської польщини) висилають на свою Вілію вечеру до Русинів своїх сусідів і до своїх. Вечера складає ся з двох книжок (з цебулею, або з маком, або з повилами) і з кількох мисок з пісними стравами як: кутя, голубці, рыба сьвіжа, або короп і варені сливки. Сих

пять страв звичайно ніколи не бракує в віліїній „вечері“. Часом додають ще кілька пампухів, смажених на олію і приворшу орів ліскових і волоських, та кілька яблук. Вечеру відноситься хтось з родини, звичайно донька або син, а ніколи наймичка. Миски з вечерою, зложені одна на другу, як при мєражках, а на верху лежать книжки. Вечеру передає ся господині зі словами: „Прошу на вечеру“. Порожніх мисок не можна звертати. Бодай в одну мисчину сміється ся орівків, або кладе ся кілька яблук. Приносини вечері дістає кілька крейцарів за дорогу і желання здоров'я і щастя для тата і мами. Одна родина розносить нераз по кілька вечер і нераз має на латинські свята більше що їсти, чим на свої власні, коли всі одержані вечері треба віддати. Звертає ся ті самі страви, які хто дістає, так що латинники можуть робити другі Різдвяні свята. Є се дуже гарний звичай з сусідського пожиття двох народностей і задержав ся межі міщанами в Снятині між національними негодами в краю мимо... недоспілих польсько-руських переговорів у Відні і у Львові.

— **Кава подешевіла.** З Гамбурга доносять, що ціна кави, яка недавно значно підвищилась, в останніх часах опали два рази так, що знижене ціни виносить 10 марок на 100-кілограмів.

— **Дорогоцінності з Ясної гори в Че стохові найшли ся?** „Лос. Анз.“ доносить з Варшави: В Люблині перевезено ревізію у одного торговця, причім найдено жемчуги і дорогоцінності, походять безсумнівно з крадіжки, сповненої в 1910 році в Ясногорському монастирі на образі Преч. Діви Марії. Торговця ув'язнено.

— **Самоубийство жінчини.** На полях недалеко Красуцьна коло Львова найдено вчора рано якусь порядно одіту на шві змерзлу жінчину. Бувана ратункова стация перевезла єї в грізній стані до львівського шпиталю. Жінчина та хотіла собі в той спосіб видобрати життя.

— **Доходи держави з податків** в 1911 р. в порівнянню з 1910 р. значно збільшили ся. До кінця жовтня м. р. впливи з податків вносили о 1.0 міль. корон більше як в тім самім часі минулого року. — Ся сума до кінця 1911 р. зросла певно до 110 міль. корон. Найбільше привнесли податки посередні, бо о 80 міль. корон. Шкідлива для всіляких галузей господарства спека мін. літа, була для правительства дуже успішна, головну з причини збільшеного уживання великих оподаткованих напівків. Пасивний торговельний біляне приніс державному скарбові 13 міль. надвижки. З безпосередних податків особливу надвижку виказав податок особистий і будівельний. Акційний податок приніс о 3 і шві мільона більше чим в 1910 році. Державні злізничі аж до кінця листопада принесли 654 міль. кор. доходу, отже о 35 міль. більше як в 1910 р. Велику част з надвижки тих доходів обернено на підвишене плати злізничників.

— **Вибух кітла.** З Перемишля доносять: Сего вторника вечером заалармувала ціле місто ясна лискавка, а по ній глухий голосний грім Як опеля показало ся, був се вибух кітла з ропою, котру власне сироваджувано рурами до міської електривні. Огонь сєчас загашено; наслідком вибуху котел легко ушкоджений. Жертв в людях не було; легко поварив ся лише робітник Мих. Медвідь. Причиною вибуху була необережність сего робітника, котрий наблизив ся до кітла з запаленим сїрником. Вибух відкинув єго своєю силою на віддалі кількох метрів. Стало ся се на зеланій стації; на місце вибуху зішли ся товпи народа з усіх містак.

— **Намірене самоубийство.** В Станіславові, в шкільнім будинку вистрілив до себе в самоубийчім намірі ученик VI кл. реальної школи Лудв. З. Куля застрягла в околиці сєрця; рана не є небезпечна. По тимчасовім заосмотренні відставлено єго до шпиталю. Три черги години по випадку одержав директор заведення телеграфічну вістку зі Снятина від професора Г., котрий просить о зверненні пильнішої уваги на особу десперата, бо він повідомив одного з тамошних своїх товаришів, що наміряє самоубийство в суботу. Остерога ся прийшла однак вже за пізно. Зі змісту полишеної картки видно, що причиною самоубийства був лихий успіх в науці.

— **В справі злізничної катастрофи** на стації в Іцканах, про котру ми згадували вже ко-

ротко, доносять з Черновець, що наслідком удару ушкодили ся тяжко обі машини і кілька ровів. Жертв в людях, на щастє, не було. Тяжше покалічили ся лише два злізничі функціонари Дудуца і машіст особового поїзда Бекерський. З подорожних кілька осіб лекше ранених. Причиною катастрофи було хибне уставлене зворотниці. Шлях завалений; рух відбуває ся з пересіланєм.

— **840.000 К за збірку марок** одержав будапештський мільонер, архітект Роберт Голітшер. Збиранєм марок займав ся він завдяки своєму синові, котрому перед 8 літами купив на Різдвяні свята малу збірку марок. З часом сам набрав до сего такого замілювання, що віддав ся зовсім збиранню марок. На продажі зібраних марок заробив Голітшер чверть мільона корон.

— **Взлет літана з корабля.** В англійській пристані Scherneys виконав поручник Самсон удалий лет з воєнного корабля „Африка“. Поміст на переді корабля вилонено дошками, які сягали аж поза кльон корабля. По короткім розгоні зняв ся літак у воздух на висоту сто метрів, окружив корабель, а відтак після короткого лету над пристанню поспішив на поле злетів. Ся проба має велике стратегічне значінє і тому заінтересували ся нею дуже живо військово-моринарські круги.

— **Політична рівноправність жінчини в Швеції** Зі Штокгольма доносять: Престолна промова, якою отворено вчора парламент, запонідає розширенє закона в справі признання жінчинам права голосування в тих самих розмірах, які мають жінчини.

— **Мурд і самовбийство.** З Сучави доносять: Вінкент Гречул, уч. 5-ої класи місцевої гімназії, з мести за одєжанє лихої ноги — стрілив до професора Григора Мокранського і положив єго труном на місці, опісля влучним вистрілом відобрав сам собі життя.

— **Тягненє лосів.** З Бєлгорода доносять: При тягненню сербських облігацій в 1881. року годовна виграна 65.000 К упала на серию 6573 ч. 24, 10.000 К на с. 4052 ч. 46.

При тягненню сербських лосів тютюневих гол. виграна 100.000 К упала на с. 51.614 ч. 3.

Посмертні оповістки.

— **О. Спиридон Ганкевич**, парох-ювілат в Цєлєві, гусєтинського де аната, упокоїв ся дня 13. с. м. по довгій і тяжкій недугі в 80. р. життя, а в 53. р. св'ященства. Покійник по лишив ширий жалє своїх парохіян, будучи для них не лише учителем в церкві, але і провідником в народнім житю і ширим дорадником в кожній потребі. За єго починає заложено в Цєлєві читальню „Просьвіти“ і пожежне товариство „Сокл“, які дуже гарно за єго порадою вели самі селяни. В. в. п. 1

Наука, умілість і письменство.

Нові видавництва Товариства „Просьвіта“.

В останнім часі видало Товариство „Просьвіта“ отсі нові книжки:

1. **Оповідання з історії української землі.** Переказав Микола Залізняк. Книжка друга. Сторін 72. Ціна 50 сот. — Автор поклав собі за задачу подати малими книжочками начерк культури української землі. В р. 1909 вийшла перша книжочка під тим самим заголовком з описом українських земель з перед тисячів літ. Яко продовженє вийшла отсе друга частина, написана цікаво і приступно, а обняв часи близькі нас. Хто замишлював українську землю літ тому два тисяч чотириста, звідки се можемо довідати ся, хто були Скифти, які в тім часі заселяли українську землю, їх звичаї, віра, порядки. Далше обговорює автор часи української землі з перед двох тисяч літ, про римські володіння в теперішній Україні та про її сучасних жителів Сарматів. Переходять відтак часи і володінє Гунів на Україні та велике переселенє вардів. Книжочку сю дістануть члени Товариства проти сего тижня. Нецєля, які купили першу книжочку, куплять певно і сю другу, так що наклад (16.000 прим.) розійде ся в короткім часі в цілости.

2. **Твори Ізидора Воробкевича.** Том другий. (Руска письменність XII, 2). Сторін 412. Ціна оправленого примірника 1.30 К, в красній

оправі 2 К. Другий том містить оповідання Із. Воробкевича числом 23, понадто додані тут поясненя та загальні замітки про оповідання Із. Воробкевича. . . . вийшов досить великий том і прозових писань єго, котрий, хоч певно не здивує істориків літератури якимсь незвичайним талантом автора, але здивує їх і всіх новиною, що у В-а назбирало ся стілько оповідань, гідних будь що будь друку як задля своїх тем і обробленя, так і з літературно-історичного становища. На свій час та ще до того на Буковині Із. Воробкевич був дуже поважним новелістом, другим по Федьковичу. Такий погляд висказує впорядчик Оповідань проф. Осип Маковей. Про вартість „Рускої письменности“, що виходить від р. 1904 під редакцією Юліана Романчука, не будемо розводити ся. Найповніше і найпоправніше а при тім огрядне, практичне, дешеве — словом європейське. Так твердять сї, що вже мають дотеперішні томи „Рускої письменности“. — На почтову пересилку сєї книжки належить долучити 45 сот.

3. **Річнік досвідів і проби**, роблені заходом Товариства „Просьвіта“ у Львові на сєлянських господарствах в літах 1908—1910. Зладив Сидір Кузик. (З 6 образками). Сторін 128. Ціна брошурованого прим. 1 К, гарно оправленого 1.60 К. (Господарська бібліотека Гов. „Просьвіта“ ч. 5). — Видаючи сєсю книжочку Товариство „Просьвіта“ мало на меті познакомити весь загаль руских хліборобів, як випали проби з ріжними господарськими повстаннями у нас. Читачі сєї книжки дізнають ся із слів писаних самими сєлянами, як удали ся у них нові пастинні ростини, чи убагороднені відміни збіж, яку користь приєсло ужитє штучних навозів на сїножати, чи на поли, якими оказали ся нові господарські знаряддя ітп. Уважний читач стріне ся в сєїй книжці коли не зі своїм сєлом і зі своїми знакомими, то з сусіднім сєлом або бодай зі своїм повтом. Книжка повинна найти приступ як до сєлян, так і до інтелігентів, що працюють на сєлі, та заохотити до введення обговорєних в ній способів господарських, або бодай до зробленя проби з ними. На почтову пересилку належить долучити 45 сот.

4. **Ілюстрований каталог видавництва Товариства „Просьвіта“.** Зладив Антін Ганяк. Сторін 56. — Каталог сєї обнямає видавництва, які має на складі Товариство „Просьвіта“ збо єго Філії. Книжки поділені на поодинокі групи після змісту, а при кожній книжці подано короткий зміст. Ся і добра сторона каталога, бо ніхто не замовляти ме книжки на сліпо, а перш усього довідає ся, про що написано в дотичній книжці. Каталог висилає ся даром по надісланню 10 сот. на почтову пересилку.

В друку знаходять ся такі книжки: 1) Спомини з обходів ювілея М. Шашкевича. — Вийде при кінці місяця січня і буде вислана усім членам „Просьвіти“. 2) Подорож по Швайцарії, написав М. Творидло. Книжочка містить ме відомости про організацію годівлі худоби в Швайцарії. Вийде в друку при кінці місяця січня. 3) Рівнож ще сего місяця появлять ся Гвори Олексі Стороженка в серії „Руська письменність“. Усі сї книжки можна замовляти в канцелярії Тов. „Просьвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. або також у всіх Філіях „Просьвіти“.

Просьмо відповіти передпазту.

Олександр Барвінський.

Додаток до „Споминів з мого життя“.

Листи П. Куліша, писані до мене.

XXII.

Друже мій любий Олександрє!

Рукі в мене тремтять од знемоги: стількі мушу издяти, ходити і клопотати по господарству. Найбільше клопоту сєб року, ніж було перше, черєз те, що ми ввійшли в хутрі брата мєї пап, котрий небіжчик старший брат її держав у такому дїльному занедбанню що гнєм закладив давню величєзну їму заворітмї, а не вивозили на поле, до котрого ще бльжє, ніж до ями.

Ваша Галицька піч печє поганю, а наша

Українська — ще гірше. Оце ж „тепер міні не до солі“: боюсь і подумати про Венецію чи про яке морське купання. Хибі навпіслі, як хабі наокоури мене стіне ладом; а коли воно стіне мене — не скажу.

Од п. Володаря не маю ні слова. Усі листи мої до всіх доходить, а до його ні! дарма що лист до Пулюя і лист до Володаря вкинув я у скриньку разом, і вже давно маю відповідь од Пулюя, а оце й Ви, Друже, по листу до Вас Пулюєвому, пишете до мене. Оце ж і сповістіте — спасибі Вам, — брата Вашого, що я, як не мав од його ні єдиного листу за ці два роки, так і не маю. Сам же я до його не писав, аж доки він до мене не напише.

Здоров'я мого від господарства получало, так що Іван Білозерський, котрий жив у Венеції, тепер нездужає поганкою чи, мовляв, трясцею, а я встаючи разом із сонцем, не знаю, як болить голова, або живіт, або що недуги. Роблю за десятих і ім за двох, а сплю так, що за мій сон инший царь оддав би пів царства.

Не зрозумів я, що се за слова: „Правда стала зовсім органом Огоновських і ніхто до неї не творить ся.“ Прописіте — спасибі Вам — просторніш.

Обіцяєтеся, друже мій любий, „знов де-що написати“, як одозвусь до Вас. Оце ж в ждугу Вашого завісиди кожного мін листу.

Тим часом будьте здорові і думками веселі.

Щирий прихильник Ваш

П. Куліш.

Р. Б. 1873, цвітня 25.

З хутора Мотронівки.

(А перш ми жили в хуторі Піддубні, поруч з Мотронівкою. Тепер багато будівлі з тогд двора перенесемо сюди, а як тут дом просторніший, то ми той продаж на вивоз геть. Дак день наш покорткий у 24 години, а коли б у йому було годин хоч 40).

XXIII.

Любий друже Олександр!

Од Вашого брата Володаря, як не було так і нема листу. Не знаю, хто б там в Львові перехоплював, та й ніколи сего ні з якими листами не роблено.

Надумавсь я їхати в Варшаву, а звідти в Галичину. Порі б напечатати Святе Письмо та через яких людей сю процедуру зробити? Ви краще мене знаєте Ваших земляків; то чи не оформували б Ви проекту печатання і продажі Біблії таким робом, щоб за всяку працю по умові платити, та вже щоб і міні була певність, що одержу справозданне і що моя власність не стане ся власністю чужого через те, що я живу далеко. Бажаючи добра родному краю і шануючи славу его. Ви мусите допильнувати діла сего так, щоб его зроблено до ладу. — Бо россудіте самі: потративши доволі часу на переклад Святого Письма, мусив би я ще цілий рік сидіти в Німеччині, закінь Німці напечатати б руську книгу. Яка б се була втрата моєї сямі, моему господарству і моїй кешелі? А через що? Через те, що Галичина не одоліє ви ставити Україні чесного контингенту до їх спільного діла! Не вимагаємо від Галичан ні крейцара, ані єдиної години праці неоплаченої; тільки бажаємо певности в умові, та й сего не знаходимо. Чи падала так нязько хоч одна нація? Оце ж ув останню пробую до певнитись од заграєнних земляків, через Вас, любий друже, підмоги неважкої і (ада валось би міні) вельми Руському серцю любі: бо чи виб'єте ся ж ви, Русини, зпід Ляхів і їх політичній переваги без Біблії? Ні, задумайте вони вас, коли не піддете нашою стежкою, або йти мете нею так, як йшли ваші зрадливі проводирі.

Щиро прихильний до Вас

П. Куліш.

Р. Б. 1873, липня 6 дня.

З Хут. Мотронівки.

XXIV.

Любий мій друже
Олександр!

Я все дожидав ся листу од п. Володаря, та й не діждавсь таки. От і післяв до Вас про се лист недавно у Тернопіль. Ваші ж усі три листи до мене дійшли, і всі инші доходить, звідки б їх ні прислано.

Спасибі Вам, що сповістили мене про

„Правду“, яка вона тепер єсть. Чи вертаєть ся її кошт із пренумерати? Шкода, що вона незнать у яких руках, а тоб і я, може, що написав до неї, — от хоч би історію галицького питання в Росії. Млявенько працюють Ваші земляки, а все ж издають собою ознаку життя анти-лядського і анти-кагалного. Отой Св. Юр — се в Вас кагал жидівський. Продають вони, отті плекателі паскудної мертвої, трухлюї мови, продають вони свій наряд коли не одному, то другому Каїф. У фельетонах С. Петербургських Вѣдомостей (№ 5, 44, 64, 174 і 180) печатають ся „Письма Русина“, з котрих годилось би Правді поробити витяги. Там обличають усіх отих угодників московських, що ніби прихилиють ся до Москвитини, а тим часом хапають без совісті і чести поживу і готові що-дня перебігати з одного табору до другого, — І в Вѣстникѣ Европы, великому і поважному журналі, печаталось багато про галицьку справу. Там просто в вічі Москалям доказують, що вони по дурному гнали українців за Галичан, і що тільки Українці здоліють зупинити в Галичині ополчення Русинів. Треба би звідти поробити витяги. Ваші люди набрали б духу, зваючи що вже й Москва схаменилась.

Упоравшись із коповицею, хочу прибрати на часок у Галичину. Чи не можна б zorganizувати редакцію до печатання Письма Св., так, щоб міні самому не жити для сего за границею, а тільки заплатити двом чи трем Русинам за коректуру і иншу працю коло видання і догляду Біблії. Тепер ся книга мало купувати меть ся, а колись буде вона великою стояти. Тим я бажаю мати писану гаранцію, що моя власність буде моею до віку і ніхто її не присвоїть. Про се подумайте і сповістіть мене, де Вас побачити через місяць, щоб устами до уст про все умовитись. Певно, Ви вже тоді будете в Тернополі? Коли ж ні, то привітайте до мене в Тернополі: бо нам вигідніш балакати про всячину в готелю, аніж у Шляхтинцях.

Оце ж будьте здорові та пишіть до мене не гайно.

Щиро до Вас прихильний

П. Куліш.

1873, липня

З Хут. Мотронівки.

Р. С. У нас кругом такий заможний люд, що ніхто не хоче йти в найми; то чи не можна б міні найняти на рік або й на два чи на три чотирьох робітників у Галичині, так щоб двоє було з жінками, а двоє парубят? За Львовом в Старе Місто. Там, кажуть, люде працюють. Колиб схотіли, то я, замість грошей, платив би їм землею, і Русини оселились би в нас на Україні маленькою колонією, до котрої з часом і инших поперетягає. Се було б вельми добре діло і для господарства, і для спаяння України з Червоною Руссю. Колиб мій почин удав ся, то русинські колонії постали б скрізь по Україні. Роспитайтесь про сю річ, любий мій друже Олександр, та напийте міні роботящих людей у Галичині, щоб як приїду, то щоб знати вже, куди поткнути.

Телеграми

з дня 18. січня.

Чернівці (ТКБ). Президент Буковини радник двора Рудольф гр. Мерану прибув ту і обняв урядоване.

Мадрид (ТКБ). Стан облоги в провінції Вальлона знесено.

Вашингтон (ТКБ). Заповідь департаменту стану в справі інтервенції на острові Куба була викликана депешами з Гавани, котрі довели, що домагання ветеранів справляють труднощі Гомезови, кажуть догадувати ся, що буде основане військове сторонництво і настануть дальші заворушення.

Вже вийшла брошура п. з.

В обсерні правди і чести,

відповіді радн. Дюра Ол. Барвіньського, д-ра К. Студинського і д-ра Ос. Маковця на напасти „Діла“. Стор. 99. 16-ки. Ціна 50 сот. Набути можна в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок число 10.

Філософ-математик гласає лекції у Львові. Ласкаві зголошення приймає Редакція під: „Філософ“.

(12—30)
Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ
П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНІ
Львів
МОДНІ ТОВАРИ ул. Академічна ч. 10.

Першорядна ПИСАННЯ
ШКОЛА на МАШИНІ
Жорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.
Склад машин до писання і американських уладжень бюрових.
(21—50)

З публічної ліцитації, походячі нові меблі продають ся по слідуєчих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190, ідальня К 140, столи К 9, уладження кавалерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, креденсів, канап, столиків, занавіс і фіранок. — „ДОРТЕУМ“ ул. Ліндога ч 7 (бічна Коперника). По озамує в провінційне листове.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблів з приватних домів, а конкурсних і спадкових мас — приймає усю обстанову до переходу. (12—30)
Перша найбільша 25 покоїв багато заосмотрена

Др. Богдан Барвіньський:

Зїзд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прешбурзький зїзд в справі спадщини по Габенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролів'я). Львів 1903. 8° ст. 70. — Ціна 30 с.

Zygmunt Klejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Шурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвій імені українсько-русского народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Історичні причинки і т. д. П. Львів 1909, мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кєргична робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад їзди залізниці у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:

Приїзд на Головний дворець з:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:1	Кра. ова	5:50	9:00*	1:30*	5:48	9:50
—	8:45	6:05	7:30	12:35*	Кра. ова	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	Мпани	—	—	—	7:15	—
—	—	5:50	—	—	Ряне а	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підполочись	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красного	—	8:48*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівців	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	—	2:50*	Чернівців	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	Станіславова	—	10:25	—	—	—
—	—	—	6:29	—	Коломи	5:45	—	—	—	—
6:00	—	1:45	6:50	11:25	Стр. а	7:28	11:40	3:45	—	11:00
7:30	—	1:45	6:50	—	Лавочного	7:28	11:40	4:25	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Самбора	8:00	9:58	1:40	9:00	—
8:5	—	2:28	7:49	11:35*	Рави р. Врухович	7:33	—	1:26	8:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35*	Брухович	—	—	—	—	—
8:20	—	—	6:16	6:00	Яворова, Янова	8:15	—	4:30	—	—
5:18	—	—	6:16	—	Підгайців	—	11:15	—	10:20	—
5:58	—	—	—	—	Винників	—	11:15	—	10:20	12:16*
6:50	—	2:50	—	—	Стоянова	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до:

Приїзд на Підзамче з:

6:30	11:01	2:33	9:09	11:33		7:01	11:3	1:55*	5:16	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	Красного	—	7:49*	—	8:52	—
6:12	—	—	6:30	—	Підгайців	—	10:54	—	9:57	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40*	Винників	7:26	10:54	6:24	9:57	12:00*
8:12	—	—	5:38	—	Стоянова	9:42	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакона до:

Приїзд на Личаків з:

6:31	—	—	6:51	—	Підгайців	7:08	10:34	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	—	Винник	7:08	10:36	6:06	9:34	11:43

* поспішний поїзд, поїзд поки що не їздить. В лише в неділі. К в суботи і неділі.

!!!Купуйте!!!

одобрений Радою шкільною кравною і видавним накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник
д-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кєдовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкл і дає шкільній молодіжї вперше повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І. клася середних шкл, але при недостаті иншого підручника й для учеників вищих клас, для руских виділових шкл, для семінарий і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів. Надає ся він до нау і в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а і за своєї приступності також для наших читалень, для селян і міщан. З хісном може поняти ся з него нашої історії й кожний освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ринок 10.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рішником обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницькій почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадницькі К 3,153.745—

Уділи членські К 313.337—

Позички уділені К 3,810.183—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

РЕВУН

сатира Осипа Маковця з образами Струханчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з поштовою пересилкою 1 К 20 с)